

Újlaki Hangok

www.ujlakitemplom.hu

2018. november

Szent Margit tekintete

November 17-ére plébániánk zarándoklatot szervez a Margitszigetre, a királylány szentté avatásának 75. évfordulója alkalmából. A zarándoklat egyik fő eseménye a róla készített szobor megtekintése lesz. Mit üzen Bakos Ildikó szobrászművésznő alkotása a mai ember számára? Úgy érzem, talán a szobor tekintete hordoz magában olyan gondolatokat, amelyek örökkévalóak és mégis modernek. A szobor azt ábrázolja,

hogy a szerzetesnő – feltehetően egy imádság után – kimegy a kolostorból. Már kint van, de viszi magával a találkozás élményét. Hordozza szívében és így arcán is azt a szeretetet, amivel Égi Jegyese megajándékozta őt. Ezzel a szeretettel ajándékozza meg Margit is azokat, akikkel találkozik. Ha majd végigsétálunk a szigeten és megállunk a szobor előtt, mi is részesülhetünk ebből az ajándékból.

Ferenc atya

A szentté avatás évfordulóját ünnepeljük

75 évvel ezelőtt, 1943. november 19-én avatta szentté XII. Piusz pápa Árpád-házi Margit apácát, magyar királylányt. Ebből az alkalomból szombaton, november 17-én zarándoklatot szervezünk az újlaki templomtól a szigeti Szent Mihály kápolnáig. Gyülekező 13.45-től, indulás 14 órakor az Árpád-híd irányába. A szentmise 15 órakor kezdődik és zsolozsmával fejeződik be.

A szentté avatás évfordulója alkalmából ugyanezen a napon tudományos konferencia is lesz a szigeti

szállodában Szent Margit életéről és a róla szóló írásos anyagokról (legendák, tanúmeghallgatási jegyzőkönyvek).

Az évfordulóra Bakos Ildikó szobrászművész újlaki kezdeményezésre, a főváros megbízásából elkészítette a Szent szobrát. A szobrot a romok közelében állítják fel; az avatás időpontja még nem végleges.

Sz. J.

A Szent Margit szentté avatására emlékező rendezvények programja

I. Ünnepi konferencia

Hely:	Margitszigeti Grand Hotel konferencia-terme
9.30	köszöntők (Erdő Péter bíboros úr)
9.40-10.10	Előadások - Deák Hedvig domonkos nővér - Bakonyvári Ágnes művészettörténész és Bakos Ildikó szobrászművész
10.10-10.40	kávészünet
11.00-12.00	Előadások - Jelenits István piarista atya - Madas Edit középkor-kutató
12.00-13.00	kerekasztal-beszélgetés - vezeti Beran Ferenc
13.00	ebéd

II. Az Újlaki Sárlos Boldogasszony templom híveinek zarándoklata

Indulás:	
14.00	Újlaki Sárlos Boldogasszony templom
Érkezés:	
15.00	Margitszigeti Szent Mihály kápolna

III. Szentmise ünnepi vesperással

Hely:	Margitszigeti Szent Mihály kápolna
15.00	Főcelebráns: Erdő Péter bíboros úr vagy az általa megbízott pap
15.45	Ünnepi vesperás: vezeti Tóth Miklós Zsolt kántor

Himnusz Szent Margit tiszteletére

Örülj, vigadj, magyar haza,
 hogy Krisztus hozzád ily kegyes,
 van már, ki érted szólana,
 és üdvös pártfogást szerez.

Élete termő példa lett,
 melyből erőforrás fakad.
 Dühöngő betegségeket
 megszüntet, sorscsapásokat.

Kéz és láb újra működik,
 s aki nem látott, újra lát.
 Természet gyarlóságait
 gyógyítja s számtalan hibát.

Margitnak sok nagy érdeme
 testünket orvosolja meg,
 zengjen a hála éneke,
 mondjunk szívből dicséretet.

Kérünk, hallgass meg, Istenünk,
 Velünk e Szűz is esdekel.
 Örök világot adj nekünk
 egykor a mennybe jutva fel.

„Mikoron egy időben Szent Margit asszony némely fráterektől és sororoktól, kik kevés bizonyosságot vettek volt a kemény életről, erre hozattatnék, avagy kérettetnék könyörületképpen, hogy e nagy kemény életben ő magnak leszállitana, azaz hogy ily kemény életet ne viselne [...], felele ezeknek Szent Margit asszony: »Valaki tudja magát sokáig élni, leszállitson magának és halogassa, holnapozza azt, amit művelkedhetnék. Én pedig nem tudom, míg [=meddig] élek. És ha kevés időnek utána elveszen a teremtőm e világból? Mert tisztességeket avagy gyönyörűségeket és felette való hívságos nyugodalmakat szörnyű rít keresni klastromban. Mert a klastrom nem azoknak helyek és lakodalmok, kik e jelen való jókat, e világi jókat keresik, hanem azoké, kik a jövőendő mennyei jókat keresik.»

(Szent Margit magyar legendájából)

Templomok Szent Margit szigetén

A sziget, ahol a szent királylány élt, több templomnak is otthont adott az évszázadok folyamán. Van, amelyik ma is áll, van, amelynek romjait kereshetjük fel, és van, amelyiknek teljesen nyoma veszett. Szent Margit szobrának felállítása alkalmából szeretnénk számba venni őket.

A legrégebbi templom a szigeten a premontrei szerzetesek konventjéhez tartozó templom volt – pontosabban annak elődje, amely kis kápolna a XI. században épült, és alapjaira a templom romjai alatt, a XX. században bukkantak rá. A premontreiek érkezése a XII. század végére tehető, és hamarosan felépíthették templomukat. IV. Béla még mint ifjabb király 1220-ban malmot adományozott Szent Mihály prépostságának, ebből is kitetszik a templom titulusa. A templom északi oldalához a XV. században épült egy kis kápolna. A rend margitszigeti jelenlétéről egy 1528-ban kelt oklevél tanúskodik utoljára.

Az 1250-es évek elején építettett kolostort a szigeten IV. Béla király a domonkos apácák és köztük főként leánya, Margit számára. A kolostorhoz templom is csatlakozott, a „Szűz és Istenanya Mária” címre dedikálva. „Később több alkalommal a csúcsíves gótika stílusában bővítették. Korabeli írások és a régészeti kutatások bizonyítják, hogy méretei, valamint kiterjedése alapján a Sziget legnagyobb és építészetileg legdíszesebb épületegyüttese volt” (Bercsek Péter). Az épületesoporthoz önálló kápolnaépület is tartozott.

A XVI. században az apácák a török elől Nagyváradra menekültek, és a klarisszákhöz csatlakozva később Nagyszombatba, majd Pozsonyba települtek át. Az utolsó margitszigeti domonkos apáca a feljegyzések szerint 1637-ben(!) halt meg.

A domonkos kolostor és templom megépülése után nem sokkal, attól délnyugati irányban, újabb szerzetesrend települt meg 1270 körül a Margitszigeten, a ferencesek. Templomukat Szent Klára tiszteletére szentelték; romjai ma is ott magasodnak a gépkocsiút mellett.

*

A török kor elmúltával még egy darabig istentiszteleti hely nélkül maradt a sziget. Ám a klarissza apácák, miután visszatértek Budára (pontosabban: Óbuda helyett a budai várnegyedbe), Esterházy Imre érsek engedélyével kápolnát emeltek a szigeten Boldog Margit tiszteletére. Az alapítólevél 1739. május 3-án kelt, a kápolna pontos helye viszont ismeretlen. Pedig az épület részletes külső és belső leírását közli a Szokolay-féle évkönyv az 1780. évi canonica visitatio alapján. Megtudjuk belőle, hogy az oltár fölött „díszleg boldog szűz Margitnak vászonra festett képe, a prédikátorok rendjének ruházatában ábrázolva”. Megtudjuk azt is, hogy „a lelkipásztori teendők végzése után 2 szekér széna volt az újlaki plébános járandósága”.

Magát a margitszigeti kápolnát talán az 1838. évi árvíz döntötte romba. Ez az árvíz egyébként jelentős, de sajnos kettős hatással volt a sziget archeológiájára. A víz által előmosott romokat, az addig földben rejtőzött értékeket ugyan részben feltárták, nagyobb részben azonban talajjegyvetésre, netán építkezésre használták föl.

*

Ismeretes, hogy a sziget a XIX. században a Habsburg főhercegi család tulajdonában volt. Boldog Margit tisztelete elevenen élt: „már József nádor idejében minden július havában Szent Margit hetében népiünnepély volt a szigeten”. A nádor fia, József főherceg két gyermekét is fiatalon vesztette el: László 1895-ben, Klotild 1903-ban halt meg. Apjuk kápolnát kívánt emeltetni emlékükre és Boldog Margit tiszteletére a szigeten. Ennek felépültét azonban már nem érte meg, ezért özvegye építtette meg a kápolnát a domonkos romok és a sziget keleti partja között, valószínűleg a neves Korb Flóris-Giergl Kálmán építészpárossal. A kápolnát dr. Ott Ádám újlaki plébános benedikálta 1907. június 15-én, mint arról Historia Domusunk II. kötete az 58-59. lapon beszámol. Beszámolt róla annakidején a Budapesti Hírlap másnapi száma is (tévesen azt a napot jelölve meg a szentelés dátumaként), bemutatva a templom berendezését és felsorolva a

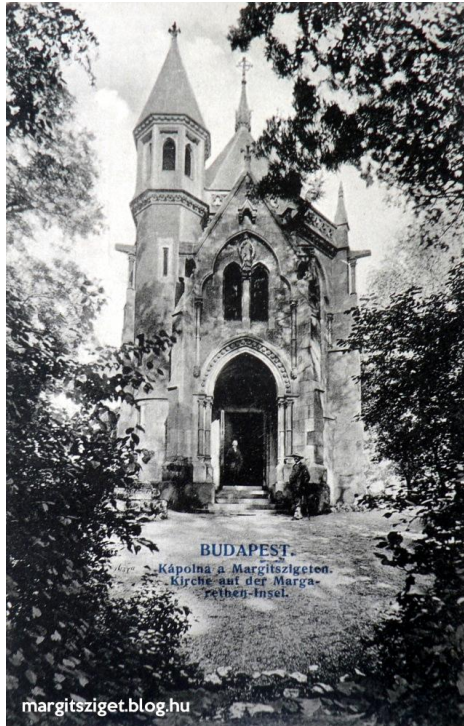
szentelésen részt vett illusztris személyiségeket is.

Különös, de ennek a kápolnának a további története ismeretlen. Csak feltételezni tudjuk, hogy a második világháborúnak esett áldozatul. De nyom nélkül!?

*

1914 őszén egy vihar nagy fát döntött ki a Margitsziget keleti partján, az északi részen. A kidőlt fa magasba emelkedett gyökerei között harang himbálózott. Ahol harang van, ott templom is, gondolhatták, hiszen állt még a közelben egy magas falrész is, ablakkal. A térség régészeti feltárása 1923-ban kezdődött. És egyértelművé vált, hogy ott állt hajdan a premontrei templom, a XIX. században ugyanis általában a ferences templomromot gondolták premontreinek. Horthy Miklós kormányzó feleségének kérdése volt, nem lehetne-e a sziget valamelyik romos templomát helyreállítani; a szakemberek a premontrei Szent Mihály templom romjait vélték a legalkalmasabbnak. A rekonstrukciót Lux Kálmán építész vezette, és románkori templomok építészeti elemeit figyelembe véve visszaalkotta Budapest „legrégebbi templomát”. Felszentelésére 1932. szeptember 29-én került sor. Jelenleg ez az egyetlen ép és működő templom Szent Margit szigetén.

Szaszovszky József

Biblikum

Isten neve

Ne vedd hiába az Úr, a te Istened nevét: mert nem hagyja büntetlenül az Úr azt, aki hiába veszi az Úr, az ő Istene nevét! (Kiv 20,7)

Az ókori ember úgy gondolta, hogy akinek a nevét ismeri, azon egzszersmind uralkodhat is – még az ő hitvilágának istenségein is.

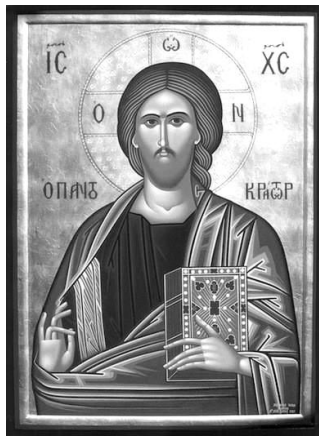
Istenen azonban nem lehet uralkodni, őfelette nincs az embernek hatalma, nincs varázsigéje. Ezért a tilalom. De van ennek a tiltó parancsnak még egy vonatkozása.

Tiltja a káromkodást, ezt a borzasztó magyar bűnt, mely szorosan véve a második parancsolat megsértése. Mindent, ami szent, szidalmaz, a sárba ránt, beszennyez. Ha mélyebben belegondolunk ebbe, elborzadunk magunk is. Isten azonban még a káromkodót is szereti annyira, hogy nem

sújtja agyon villámával, hiszen többnyire „nem tudja, hogy mit cselekszik”.

Aztán van még egy rossz szokásunk: a meglepetés felkiáltása, hogy „Jesz-szusom!”, vagy „Jézusmária!”. Ugyan Jézus nevének kimondásával őt hívhatjuk segítségül, de itt többnyire nem erről van szó – ez csak egy nyelvi pongyolaság, rossz szokás. Próbáljuk kerülni.

Ha azonban bajban, vagy kísértésben mondjuk ki Jézus nevét, annak valóban ereje van, akkor valóban megsegíthet. Ilyenkor lehet, sőt kell is őt a nevéen szólítanunk.

Balthazár Zsolt

Keresztény szófejtés

templom

A szó a latin nyelvből ered, ahol *templum*-nak hangzott, és többek között egy-egy isten tiszteletére szentelt helyet, épületet jelentett. Eredetileg a madárjósítás köréből származik, azt a körülhatárolt helyet jelentette égen vagy földön, ahol az augurok megfigyelték a madarak viselkedését és abból következtetést vontak le a jövőre.

Mivel a szót a pogány istenek kultushelyeinek megjelölésére (is) használták, a kereszténység jobbjára került a szó hasonló, de keresztény értelmű használatát. Az angol nyelv *temple* és a német nyelv *Tempel* szava ma is csak 'pogány istentiszteleti hely, pogány templom' értelemben értendő. Az egyházi latin pedig a – görög eredetű – *ecclesia* szót használja ott, ahol mi magyarok *templom*-ot mondunk.

bazilika

Ez a szavunk szintén templomépületet, bizonyos fajta templomot jelöl. A görög nyelvből ered, az 'uralkodó, király' értelmű βασιλευς (=baszileusz) szó melléknévi származéka. A *basziliké sztoa* megnevezés szó szerint 'királyi oszlopcsarnok'-ot jelent, tehát

bizonyos építészeti formát jelölt meg. Az ilyen csarnokban kereskedés vagy törvénykezés folyt, az épület arányait Vitruvius híres ókori építészeti szakíró részletesen leírta.

A keresztény bazilikának mint templomépületnek legfőbb ismérve, hogy a főhajó magassága meghaladja a mellékhajókét, és a főhajó kiemelkedő oldalfalaiból fényt bebocsátó ablaksor nyílik. – Volt olyan idő is, amikor a *bazilika* szót a *templom* szinonimájaként használták.

Az utóbbi háromszáz évben jogi-liturgikus használata is lett egyházunkban a szónak. Róma főtemplomait *basilica maior*-nak (= 'nagyobb bazilika') nevezik, más fontosabb templomok – például a máriaremetei – pedig elnyerhetik a pápától a *basilica minor* (= 'kisebb bazilika') kitüntető címet. De vannak olyan „bazilikák” is (gyakran székesegyházak), amelyek hagyományosan, emberemlékezetet meghaladó ideje viselik elnevezésüket.

A görög 'királyi' értelmű melléknév nőnemű alakja tehát *basziliké*, a semlegesnemű pedig *baszilikon*. Ezt is átvettük a görögből a latinon keresztül, egy 'királyi' fűszernövénynek, a *baszsalikom*-nak megnevezésére...

Szaszovszky József

Újlaki kirándulás

Ismét egy jó hangulatú, beszélgetős, játékos kiránduláson vehettünk részt október 6-án, szombaton.

Kilenc órakor indultunk el a plébániáról húsz fővel, ez a létszám később 22-re bővült.

Imádság és létszámbavétel után indultunk neki először a Mátyás hegy megmászásának, majd a Remetehegyen keresztül a Hármashatárhegyre kapaszkodtunk föl. Néhol emelkedős, néhol kellemes erdei utakon haladtunk. Az idő is nekünk kedvezett: csodás, napfényes ősz, a fák még zöldek.

A hegytetőre felérve csapatunk bevette az új kilátót. Szép – bár kissé párás – panorámában gyönyörködhattunk. Utána kipakolva az otthonról hozottakat, közös ebéd következett. Majd kicsinyek és felnőttek együtt játszottunk, a legifjabb – két hónapos – Julcsi

baba kivételével, akit felváltva dajkáltunk nagy örömmel.

A bemelegítő frizbi-dobások után jött a már ismert frizbi-foci. Lelkes csapatjáték vette kezdetét, kezdő és gyakorlott sportolók részvételével, közülük is kitűnt Ferenc atya, aki taktikai tanácsokkal is segítette csapatát. A döntetlennel záruló játszma után szedelőzködni kezdtünk, de közben Ferenc atya a fiúkkal még egy focimeccset is lejátszott. Az is döntetlen állásnál ért véget...

Egy másik erdei úton leereszkedve tértünk haza, kellemes fáradtsággal és egy újabb közösségi élménnyel gazdagodva.

Sütöri Ágnes

Mohos Gábor főegyházme gyénk új segédpüspöke

2018. október 4-én Őszentsége Ferenc pápa főtisztelendő Mohos Gábor pápai káplánt az Esztergom-Budapesti Főegyházme gyének segédpüspökévé nevezte ki.

Mohos Gábor 1973. szeptember 11-én született Budapesten. 1999. június 19-én szentelték pappá.

Filozófiai tanulmányait az Esztergomi Hittudományi Főiskolán végezte, teológiát Rómában, a Pápai Gergely Egyetemen tanult.

Szolgálati helyei:

1999–2000: káplán Szentendrén

2000–2002: a római Pápai Szent Alfonz Akadémia ösztöndíjasa

2002–2003: káplán a budapest-erzsébetvárosi plébánián

2003–2008: érseki titkár és szertartó az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Hivatalban

2016–2018: plébános az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Karizmatikus Személyi Plébániáján

2008–2018: a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkára

2018 augusztusától a mai napig a Pápai Magyar Intézet rektora Rómában

Forrás: MKPK Sajtószolgálat

Fotó: MKPK Sajtószolgálat;

Lambert Attila

Magyar Kurír

2018. október 4.

AZ ADVENTI ELŐKÉSZÜLETI LELKI NAP PROGRAMJA

2018. november 24. szombat

IDŐPONT	PROGRAM	HELYSZÍN
9:00	Résztevők érkezése, fogadás	Szent István terem
9:00-15:45	Gyermekmegőrző	Szent Margit terem
9:30-9:45	Felnőtt lelki nap: Ferenc atya köszöntője	Szent István terem
9:30-12:00	Gyermek lelki nap: Csodálatos születések – csoportos foglalkozás	Szent Erzsébet terem
9:30-12:00	Ovis foglalkozás és játszósarok	Szent Margit terem
9:30-16:00	Adventi kreatív alkotóház	Szent Margit terem
9:45-10:30	Felnőtt lelki nap: MÜLLER GYÖRGY atya előadása	Szent István terem
10:30-10:45	Felnőtt lelki nap: Kávészünet	Szent István terem
10:45-12:00	Felnőtt lelki nap: Kiscsoportos beszélgetések	Plébánián kisebb termek
10:45-12:00	Gyóntatás	Templom
12:15-12:45	Közös imádság a templomban	Templom
12:45-13:45	Közös ebéd	Szent István terem
14:00-14:45	Felnőtt lelki nap: VARGHA M. PÉTER atya előadása	Szent István terem
14:00-15:30	Gyermek lelki nap: Adventi alkotóház	Szent Erzsébet terem
14:45-15:00	Felnőtt lelki nap: Kávészünet	Szent István terem
15:00-16:00	Felnőtt lelki nap: Kiscsoportos beszélgetések	Plébánián kisebb termek
15:00-16:00	Gyóntatás	Templom
15:30-17:00	Adventi koszorú-készítés	Szent Erzsébet terem
17:00	Bekapcsolódás a nemzetközi szentség-imádságba, szentmise 18:00-tól	Templom

A programokon való részvétel ingyenes, az étkezések és az adventi koszorúkészítés miatt **előzetes jelentkezést** kérünk.

Jelentkezni lehet: – a lelki nap előtt legalább három nappal a sekrestyében
– a hétvégi szentmise után hátul a templomban

További kérdések esetén keressék Hecsei Nikolettát a 06/20-262-75-78-as telefonszámon.

ÁLDOTT ADVENTI LELKI FELKÉSZÜLÉST KÍVÁNUNK MINDENKINEK!

Családi események októberben

A keresztség szentségében részesültek:

Október 7: Kómár Timoti és Geiszelhardt Artúr

Október 28: Nyitrai Frigyes Pál

Halottaink:

Dani Istvánné Valéria (84), Hajagos Ferenc (62),
Lenhardt Antal (92)

A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus előkészületeként világméretű szentségimádás lesz Krisztus Király ünnepének előestéjén, november 24-én. Templomunkban délután 5 és 6 óra között a budapesti egészségügyi dolgozók tartanak szentségimádást, melyre az újlaki híveket is várjuk.

A Sarlós Boldogasszony Kórus Mindenszentek napján, november 1-jén (lapzártánk után) Harmath Dénes népmiséjének bemutatóját tartja az esti 6 órai szentmise. A kórus november 16-án az esti szentmise után jótékonyági koncertet ad az idősek karácsonyi megajándékozására és a nagycsaládok megsegítésére.

Folytatódnak Balthazar Zsolt felnőtteknek szóló bibliaórái minden hónap harmadik szerdáján az esti szentmise után a Szent Erzsébet hittanteremben.

Október 24-én az erős szél ledöntötte a Segítő Szűz Mária kápolna mögött álló feszületet. A kereszten függő Jézus szobrának két karja letört. A Gondviselés segítségével egy nemrégiben keresztelt gyermek édesapjának nagyvonalú adományából megoldható a feszület helyreállítása. (A fa kereszt alján az 1869-es dátum olvasható, a gerenda tehát csaknem másfél évszázada állt a helyén.)

Miserend:

Újlaki plébániatemplom:

hétköznapokon: 6³⁰ és 18⁰⁰

vasárnap: 9⁰⁰, 10³⁰, 18⁰⁰

Szent Mihály kápolna:

minden hó első vasárnap 16⁰⁰

minden hó 18-án 16⁰⁰ (kiv. január)

Szent István kápolna:

hétköznapokon: 17³⁰

vasárnap 9⁰⁰ és 11⁰⁰

Gyóntatás:

csütörtök: az esti szentségimádás alatt

péntek: az esti szentmise előtt

vasárnap: 10⁰⁰ - 10³⁰

Szentségimádás: minden csütörtökön és minden hónap első szombatján az esti szentmise után ½ 8-ig.

Zsolozsma: pénteken 7⁰⁰, vasárnap 17³⁰

Gyermekeinkért ajánljuk fel minden hónap 21-én az este 6⁰⁰ (vasárnap esetén a reggel 9⁰⁰) órai szentmisét.

Gyermekek váró házaspárokért ajánljuk fel minden hónap első szombatján az esti 6 órás szentmisét.

Minden hónap 27-én zsolozsmát imádkozunk az esti szentmise előtt Szent Margit tiszteletére.

Együtt imádkozzuk a teljes rózsafüzért minden hónap első keddi napján 16 órától a Szent Margit teremben. (Bejárt a Bécsi útról, az iroda felől.)

Iroda:

(Bécsi út 32. Tel: 335-3573):

hétfőn és pénteken 10⁰⁰-tól 12⁰⁰ óráig,

kedd, szerda, csütörtök : 16⁰⁰-tól 18⁰⁰ óráig.

Karitás (Bécsi út 18.): szombat 16⁰⁰ - 19⁰⁰

Könyvtár: vasárnap 9⁰⁰ - 10³⁰ között.

Aki az egyházi hozzájárulást (adót) banki átutalással szeretné rendezni, megteheti ezt a plébánia OTP Banknál vezetett 11702036 - 20546803 számú számlájára történő befizetéssel.

A jótékony célú adományokat köszönettel vesszük az Újlaki Sarlós Boldogasszony Alapítvány OTP Banknál vezetett 11702036-20644877 számú számlájára történő befizetéssel, illetve banki átutalással.

Újlaki Hangok

Megjelenik havonta. **Kiadja:** Újlaki Sarlós Boldogasszony Plébánia, 1023 Budapest, Bécsi út 32.

Szerkesztő: Szaszovszky József, műszaki szerkesztő: Balogh András

Felelős kiadó: Beran Ferenc plébános